

TEMA ADI : Birey ve Toplum

METİN ADI : Tatlı Dile Dair

METNE HAZIRLIK

1. Çevrenizde en çok kimlerin konuşmalarını seviyorsunuz?
2. Ağzından bal damlamak” deyiminden neler anlıyorsunuz?

Metni sessiz okuma yöntemiyle okuyunuz. Okumanızda önemli bulduğunuz ifadelerin altlarını çiziniz.

TATLI DİLE DAİR

Güler yüze dair konuşmanın arkasından tatlı dilin gelmesini tabii karşılamalı.

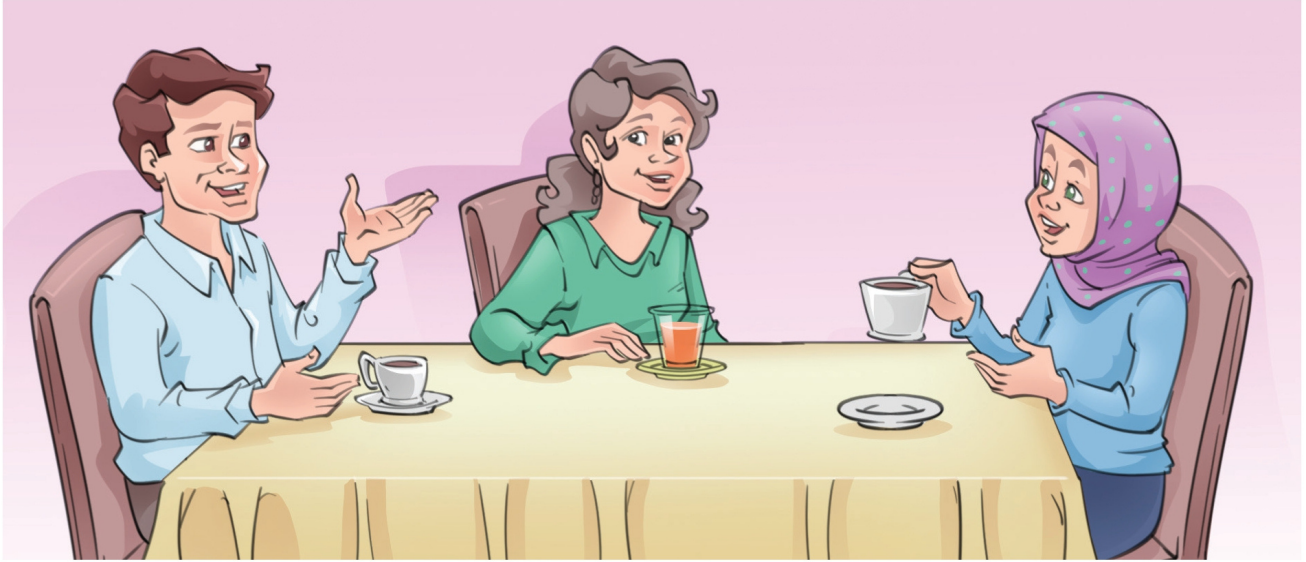
Mağaza vitrinlerindeki mankenleri bilirsiniz. Hepsi güler yüzlüdür, içlerinde pek de güzelleri vardır. Ama dilleri olmadığı için soğukturlar. Onlar her ne kadar insan taklidi iseler de sahici insanları da güzel yapan, sıcak yapan dildir. Ama her dil değil. Dilin de tatlısı olmalı. (...) “Dil yarası yaraların en derinidir” derler. Doğru sözdür. Bıçağın açtığı yara zamanla kapanır; dil yarası, ruhun en gizli taraflarına doğru boyuna işler, bir türlü kapanmak nedir bilmez.

Üstelik acı dilin zararı yalnız karşısındakine değildir; kendi sahibini de dünya güzeli olsa çirkinleştirir. Nice güzel insanlar vardır ki dilleri yüzünden sevilmezler. Bucak bu-
cak kaçıığımız insanlar hep o insanlardır.

Ama tatlı dil öyle mi ya? Yılanı deliğinden çıkarır derler. Yılan pek insan dilinden anlamaz ama tatlı dilin neler yapmaya kadir olduğunu anlatmak için herhâlde böyle demişler.

Ne kadar öfkeli olursanız olun tatlı dil sizi yatıştırır. En yapmayacağınız işleri size tatlı dille güler yüzle yaptırır. “Haydi şekerim şunu yapiver!” demek başka “Kalk şunu yap!” demek başkadır. “Kalk şunu yap!” dedikleri zaman “Ne etsem de yapmasam” diye düşünürsünüz. Ne diye yapacaktım? Mecbur muyum? Başkası yapsın! Hep bize mi yükleniyorlar? Yapmayacağım işte, dersiniz. Ortada hiçbir sebep olmasa bile dayatmanın yollarını ararsınız, eninde sonunda yapmaya mecbur olsanız dahi iyi yapmaz, baştan savarsınız. Çünkü bu emir size dilin tatlı tarafından gelmemiştir. Bir de “Haydi şekerim, ne olur, şunu yapiver” dediklerini tasavvur edin. İşleriniz biraz aksi gitmiş, eve yorgun gelip koltuğa henüz sırtınızı dayamış bile olsanız bu tatlı dil sizi yerinizden kaldırmaz. İşleriniz aksi gitmişse; “Bunda evdekilerin ne suçu var?” diye düşünürsünüz. Ne kadar yorgun olursanız olun, ufak bir zahmetin sizi daha fazla yoramayacağına kendi kendinizi inandırmaya çalışırsınız. İçinizden bir kuvvet bu tatlı emri yerine getirmeniz için sizi âdeta zorlar. Çünkü tatlı dil suratınıza çarpmamış, kalbinize işlemiştir. İnsan kalbi de pek gevrek bir şeydir. Acı dil onu kırarırse tatlı dil de imar eder.

İşte tatlı dilin mucizesi de budur. Konuşmayı, sözün sırasını getirmeyi de bir hüner saymalı. Tatlı konuşmalarıyla tanınmış insanlar vardır. Onları dinlemek başlı başına bir zevktir. Hatta bu türlü insanlarla konuşmaya gittiniz mi söz yavaş yavaş güzel konuşanın, tatlı dilinin ağzında kalır. O söyler, siz dinlersiniz. Saatlerce hiçbir şey söylemese-niz bile o tatlı sözlerle siz konuşmuş gibi olursunuz. Hani bazı insanlar için “Ağzından bal akıyor” derler. İşte bu ağızdan akan tatlı dilin balıdır.

(...)

Şevket RADO

Eşref Saati

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metinden alınan aşağıdaki kelimelerin ve kelime gruplarının anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Kelimeler	Tahminim	Sözlük Anlamı
vitrin	Mağazanın önünde eşyaların olduğu cam yer.	Mağazada ürünlerin sergilendiği camlı bölüm.
manken	Üzerine kıyafet giydirilen insan gibi şey.	Giysi tanıtmak için kullanılan insan biçimli model.
gönül	İçimizde, sevdiğimiz yer.	İnsanların sevgi ve duygularını hissettiği kalp.
bucak	Bir yerin köşesi.	Köşe, bir yerin küçük bölümü.
aksi	Ters davranan kişi.	Ters, karşıt durum.
mucize	Çok şaşırtıcı şey.	Doğa kurallarına aykırı, olağanüstü olay.
hüner	Bir şeyi iyi yapabilme.	Becerî, ustalık.
dil yarası	Kötü söz söyleyince kalbin kırılması.	Sözle verilen üzüntü.
eninde sonunda	Bir gün mutlaka olur.	Er ya da geç, sonunda.

CÜMLELERİM

Mağazanın vitrini çok güzeldi. Mankenin üzerindeki elbise çok güzeldi.
Onun gönü çok temizdir. Odanın bir bucağına oturdum.
Aksi davranışları beni üzdü. Bu olay gerçekten bir mucizeydi.
Resim yapmak onun en büyük hüneridir. Kötü sözler söyleyerek dil yarası açmamalıyız.
Eninde sonunda başaracağıma inanıyorum.

1. İnsanı güzel yapan, tatlı dildir.

2. Yazar, dili kötü olan insanların sevilmediğini ve onlara yakın olunmadığını söylüyor.

3. En derin yaralar dil yaralarıdır.

4. Acı dilin zararı hem karşıdaki kişiye hem de söyleyen kişiyedir.

1. Sahici insanları güzel yapan nedir?

2. Yazarın kimlerin cana yakın olmasına imkânının olmadığını söylüyor?

3. Hangi yara, yaraların en derinidir?

4. Acı dilin zararı kimleredir?

5. Tatlı dille insanlar neler yapabilir?

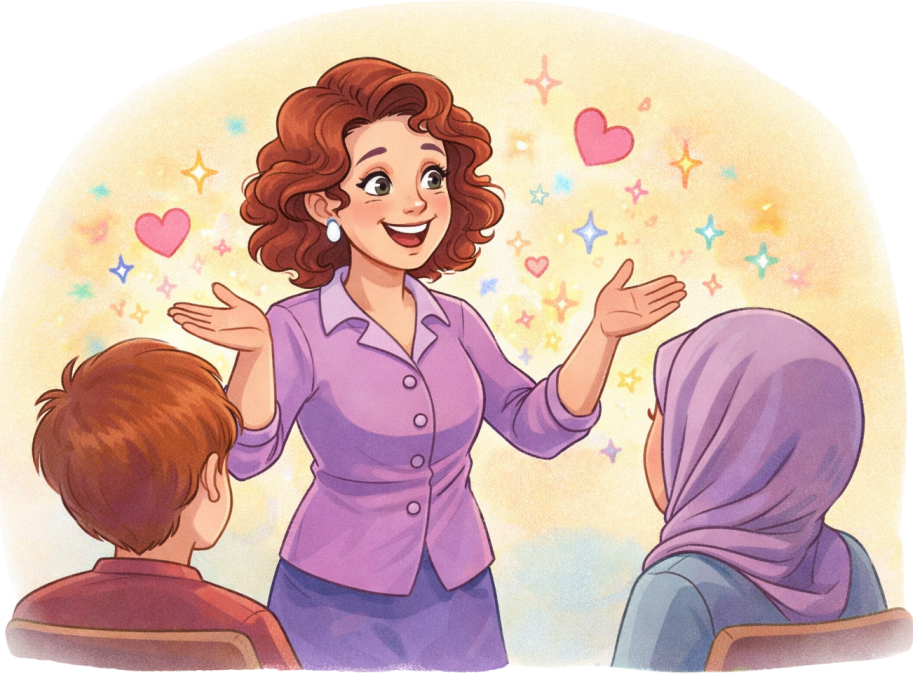
6. Tatlı dil dışında, yazar başka neleri hüner saymaktadır?

7. Metinde anlatılanlara çevrenizde kimleri örnek verebilirsiniz? O insanları dinlerken neler hissediyorsunuz?

5. Tatlı dil insanlara iş yaptırabilir ve onları mutlu edebilir.

6. Yazar, tatlı dilin dışında konuşmayı bilmenin ve sözün sırasını getirmenin de bir hüner olduğunu söylüyor.

7. Çevremde annem ve öğretmenim tatlı dilli insanlara örnektir. Onları dinlerken mutlu olurum ve kendimi iyi hissedirim. İyi genel hatlarıyla anlatınız.

4. ETKİNLİK

Metnin ana fikrini yansıtan atasözünü işaretleyiniz.

Güzel söz yılanı deliğinden çıkarır.

Komşu, komşunun külüne muhtaçtır.

Ev alma, komşu al.

Aslan yattığı yerden belli olur.

5. ETKİNLİK

Okuduğunuz metinde geçen bir sorunu ve bu sorun karşısında nasıl davranacağınızı yazınız.

Sorun:

İnsanların kırıncı ve kötü sözler söylemesi.

Nasıl davranırım:

Ben insanlara karşı nazik ve güzel konuşurum. Kimseyi kırmamaya dikkat ederim. Tatlı dil kullanarak insanlarla iyi geçinirim.

6. ETKİNLİK

Metinde geçen deyimleri ve atasözlerini yazınız. Bu deyim ve atasözlerinizden beğendiklerinizi açıklayınız.

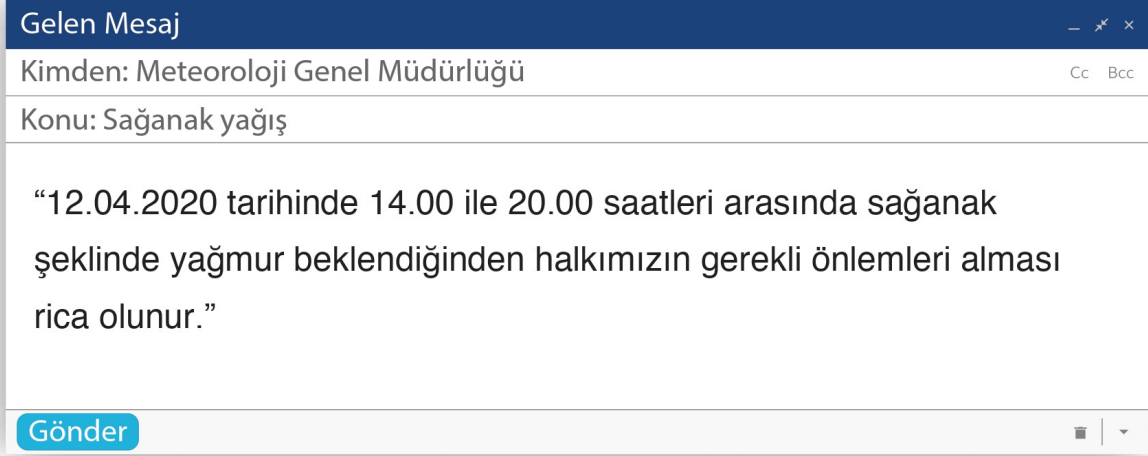
Güzel söz yılanı deliğinden çıkarır: Güzel ve tatlı sözlerle insanlar ikna edilebilir.

Dil yarası: Kötü sözlerin insanı üzmesi ve kalbini kırmasıdır.

Ağızdan bal damlamak: Çok güzel ve tatlı konuşmak demektir.

7. ETKİNLİK

İdil'in posta kutusuna gelen duyuru mesajını okuyunuz. Sizce bu mesaj ne amaçla gönderilmiş olabilir? Bu tür duyurular hangi amaç ya da amaçlarla yapılır? Yazınız.

Bu mesaj insanları yağış hakkında bilgilendirmek ve önlem almalarını sağlamak amacıyla gönderilmiştir.

Bu tür duyurular insanları bilgilendirmek, uyarmak ve olası tehlikelere karşı hazırlıklı olmalarını sağlamak amacıyla yapılır.

8. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yaptığınız çalışma sonucunda edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız. Hayatınız süresince karşılaştığınız problemler karşısında nasıl davranmanız, bu problemlere çözüm ararken nasıl bir yol izleyeceğiniz hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Konuşmalarınızda beden dilinizi etkili bir şekilde kullanarak nezaket kurallarına uyunuz.

9. ETKİNLİK

Defterinize daha önce yaşadığınız ve çözebildiğiniz bir problemle ilgili bilgilendirici bir metin yazınız. Metninizde giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine dikkat ediniz. Metninizi bitirdikten sonra tekrar okuyunuz. Gördüğünüz yazım ve noktalama yanlışlarınızı düzelttikten sonra metninizi okuyarak arkadaşlarınızla paylaşınız.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Güvenilir genel ağ siteleri ve basılı kaynaklardan komşulukla ilgili atasözü ve deyimler bularak sınıfa getiriniz.